

Investīcijas dabas kapitālā pasaulē strauji pieaug

Māris Liopa. Latvijas Mežu sertifikācijas padome

Investīciju milža *J.P. Morgan Asset Management* meitasuzņēmums *Campbell Global* ir oficiāli pārdēvēts par *J.P. Morgan Natural Capital*. Šīs izmaiņas ieviestas piecus gadus pēc tam, kad banka 2021. gadā iegādājās šo Portlendas mežu īpašumu pārvaldības uzņēmumu. Pašlaik uzņēmums pensiju fondu, nodibinājumu un ģimenes kapitāla pārvaldības biroju uzdevumā apsaimnieko vairāk nekā 607 000 hektāru meža platību.

Stratēģiskā virziena maiņa, rādītāji un mērogs

Uzņēmuma izpilddirektore Endžija Deivisa uzsver, ka nosaukuma maiņa nav tikai formāla – tā atspoguļo šīs aktīvu klases attīstības tendences. Lai gan ilgtspējīga mežsaimniecība joprojām ir uzņēmuma darbības pamatā, tagad tā darbības sfēra ir paplašināta, ietverot investīcijas arī zemes resursos, oglekļa piesaistē un bioloģiskajā daudzveidībā.

Arī *J.P. Morgan Asset Management* privāto tirgu globālais vadītājs Džeds Laskovics uzsver, ka institucionālo investoru pieprasījums pēc dabā balstītiem un klimata risinājumiem strauji pieaug. Jaunā identitāte palīdzēs piesaistīt jaunas investīciju iespējas, kas apvieno finansiālo atdevi ar ilgtspējas ieguvumiem.

Uzņēmuma izaugsmi kopš tā iegādes apliecina finanšu un darbības rādītāji. Uz 2025. gada 31. decembri platformas pārraudzībā esošo aktīvu vērtība sasniedza 11 miljardus ASV dolāru. Salīdzinājumam – darījuma brīdī 2021. gadā *Campbell Global* pārvaldīja uz pusi mazāk jeb 5,3 miljardus dolāru. Uzņēmumā strādā 150 darbinieku, kas izvietoti 15 ASV štatos, kā arī Apvienotajā Karalistē, Austrālijā, Jaunzēlandē un Latīņamerikā. Uzņēmuma galvenā mītne joprojām atrodas Portlendā - Oregonas štatā.

2025. gada martā platforma noslēdza parakstīšanos uz savu fondu *Forest & Climate Solutions Fund II* ar 1,5 miljardu ASV dolāru

kapitālu, ko *J.P. Morgan* dēvē par līdz šim lielāko mežsaimniecības fondu nozares vēsturē.

Aktuālākie darījumi

Zīmola maiņa seko vairākiem patiešām vērienīgiem darījumiem tirgū. Šī gada jūnijā uzņēmums pārdeva aptuveni 17 890 hektārus lielu meža īpašumu, kurā galvenās koku sugas ir *Duglasa egles un **Rietumu hemlokegles. Vašingtonas štatā Sidnejā bāzētajam uzņēmumam *New Forests*. Savukārt pirms tam, 2024. gada decembrī, uzņēmums iegādājās aptuveni 16 510 hektārus meža platību Olimpijas pussalā

Kas ir "dabas kapitāls" kā investīciju veids?

Tradicionāli investori mežu un lauksaimniecības zemi uztvēra tikai kā fizisku resursu ieguves avotu, kur var iegūt koksni, graudus, gaļu un citus produktus. Turpretī dabas kapitāls ir salīdzinoši jauna un strauji augoša aktīvu klase, kurā zeme un ekosistēmas tiek uzskatītas par finansiāli vērtīgiem aktīviem to sniegto ekoloģisko pakalpojumu dēļ.

Investējot dabas kapitālā, peļņa tiek gūta nevis no dabas noplicināšanas, bet gan to saglabājot un atjaunojot. Viens no veidiem ir t.s. "ieņēmumu noslāņošana" - *revenue stacking*, kad vienā zemes gabalā koksnes audzēšana tiek apvienota ar citiem peļņas avotiem. Piemēram, uzņēmums pelna gan no ilgtspējīgas koksnes ražas, gan vienlaikus pārdod oglekļa piesaistes kvotas par meža spēju absorbēt CO₂. Attīstoties starptautiskajiem regulējumiem, uzņēmumi var pārvērst izmērāmu dabas atjaunošanu, piemēram, purvu vai degradētu mežu atdzīvināšanu, sertificētos "biodaudzveidības kredītos", ko pērk lielas korporācijas, lai neitralizētu savu ietekmi uz vidi.

Lielajiem pensiju fondiem šīs investīcijas kalpo kā lielisks instruments inflācijas riska mazināšanai un portfeļa kopējā oglekļa pēdas nospieduma līdzsvarošanai, jo meži piesaista vairāk CO₂, nekā rada.

***New Forests* un tā lomu mežu tirgū**

Uzņēmums *New Forests* ir viens no pasaulē ietekmīgākajiem un lielākajiem ilgtspējīgu mežu un dabas resursu investīciju pārvaldniekiem. Tas ir dibināts 2005. gadā Sidnejā, Austrālijā.

Pašlaik tā pārvaldībā ir aptuveni 10,6 miljardi Austrālijas dolāru (ap 7 miljardiem ASV dolāru) institucionālo investoru kapitāla.

Uzņēmums pārrauga vairāk nekā 5,7 miljonus hektāru zemes, kas ietver ilgtspējīgas koksnes plantācijas, lauksaimniecības zemi, aizsargājamās dabas teritorijas un infrastruktūras objektus. Tā portfolio pamatā atrodas attīstītajos tirgos - Austrālijā, Jaunzēlandē, ASV - taču arvien aktīvāk paplašinās Dienvidaustrumāzijā un Āfrikā.

Uzņēmumam ir stingra politika pret dabisko mežu izmantošanu koksnes ieguvei. Vadības stratēģija balstās uz zinātnisku pieeju – mežu ģenētikas uzlabošanu, digitālo un telpisko analītiku ražas plānošanai, un ekosistēmu pakalpojumu integrēšanu biznesa modelī.

Iegādājoties īpašumus no *J.P. Morgan* pārvaldītā fonda Vašingtonas štatā - kopumā aptuveni 17 890 hektārus jeb 44 200 akus, - *New Forests* nostiprina savas pozīcijas ASV Klusā okeāna Ziemeļrietumu reģionā, kas ir viens no pasaules produktīvākajiem kokrūpniecības reģioniem.

***J.P. Morgan* ilgtspējīgo investīciju stratēģijas aspekti**

Zīmola maiņa uz *J.P. Morgan Natural Capital* iezīmē bankas centienus kļūt par vadošo spēlētāju tādā privāto tirgu segmentā, kas tieši saistīts ar klimata mērķiem un dabas aizsardzību.

J.P. Morgan ziņo, ka interese no pensiju fondiem un fondu pārvaldniekiem pēc šāda veida aktīviem aug eksponenciāli. Tieši tāpēc viņu jaunākais mežsaimniecības fonds *Forest & Climate Solutions Fund II* tika noslēgts ar rekordlielu summu – 1,5 miljardiem ASV dolāru, kļūstot par apjomīgāko šāda tipa fondu nozarē. Bankas stratēģija paredz pāreju no vienkāršas finanšu instrumentu pirkšanas uz tiešu fizisku aktīvu kontroli. Pašlaik platforma kopumā pārvalda vairāk nekā 607 000 hektārus - 1,5 miljonus akus, - zemes. Tas bankai ļauj garantēt, ka meži tiek apsaimniekoti ilgtspējīgi, nodrošinot caurskatāmus datus par oglekļa piesaisti, kas ir kritiski svarīgi viņu klientu ESG (vides, sociālās un pārvaldības) ziņojumiem.

No tīras kokmateriālu ražošanas banka tagad integrē plašākus risinājumus, piedāvājot klientiem investēt projektos, kas saistīti ar ūdens resursu aizsardzību, ilgtspējīgu lauksaimniecību un

bioloģiskās daudzveidības atjaunošanu, tādējādi diversificējot riskus ārpus tradicionālā finanšu tirgus.

Vēlreiz par oglekļa kredītu tirgu mežsaimniecībā

Mežsaimniecības oglekļa kredīti - pazīstami arī kā *meža oglekļa kompensācijas* - balstās uz vienkāršu dabas principu: koki augot absorbē oglekļa dioksīdu un pārvērš to biomasā. Investori šo procesu monetizē, pārvēršot piesaistīto oglekli finanšu instrumentos.

Viens oglekļa kredīts ir vienāds ar vienu tonnu CO₂ ekvivalenta, kas ir vai nu absorbēts no atmosfēras, vai kura nonākšana atmosfērā ir novērsta.

Galvenie projektu veidi

Apmežošana un atjaunošana - jaunu mežu stādīšana teritorijās, kur to iepriekš nebija, vai izstrādatu platību atjaunošana. Šie projekti tieši piesaista jaunu oglekli.

Uzlabota meža apsaimniekošana – saimniecisko mežu apsaimniekošanas prakses maiņa. Tas ietver rotācijas ciklu pagarināšanu ļaujot kokiem augt ilgāk un palielinot to apjomu vai selektīvu izstrādi kailciršu vietā. Tādi uzņēmumi kā *J.P. Morgan Natural Capital* pelna tieši ar šo metodi.

Mežizstrādes novēršana - esošo mežu aizsardzība, kurus citādi būtu juridiski un ekonomiski izdevīgi izstrādāt, piemēram, lauksaimniecības platību paplašināšanai.

Sertifikācijas process - lai meža īpašnieks varētu pārdot kredītus, trešās puses auditori, piemēram, *Verra* vai *Gold Standard* u.c., veic stingru pārbaudi. Tiek vērtēta papildināmība, angliski - *additionality* – pierādījums, ka ogleklis netiktu piesaistīts bez šī projekta finansējuma un nemainība jeb neatgriezeniskums - *permanence* – garantija, ka mežs netiks nocirsts vai neies bojā ugunsgrēkos nākamos 40–100 gadus.

Pircēji - kredītus brīvprātīgajā tirgū pērk lielas korporācijas - tehnoloģiju, aviācijas vai enerģētikas giganti - kuras vēlas sasniegt savus "neto nulle" emisiju mērķus.

Lielākās bankas un pārvaldnieki dabas kapitāla tirgū

J.P. Morgan nav vienīgā banka, kas saskatījusi šī tirgus potenciālu. Konkurence starp globālajām finanšu institūcijām par miljoniem hektāru mežu un zemes platību kontroli kļūst arvien sīvāka.

Goldman Sachs banka jau gadiem integrē dabas kapitālu savos ilgtspējas fondos. Tā aktīvi investē ne tikai mežos, bet arī ilgtspējīgā lauksaimniecībā un ūdens infrastruktūrā. Banka ir izvirzījusi mērķi līdz 2030. gadam mobilizēt 750 miljardus ASV dolāru ilgtspējīgam finansējumam, kur liela loma ir dabas ekosistēmu projektiem.

Morgan Stanley kopā ar *Calvert Research and Management* koncentrējas uz investīciju produktu izveidi institucionālajiem klientiem, piedāvājot tiešu piekļuvi dabas kapitāla projektiem Klusā okeāna reģionā un Ziemeļamerikā. Bankas pieeja lielā mērā balstās uz bioloģiskās daudzveidības integrēšanu riska analīzē.

BlackRock ir pasaulē lielākais aktīvu pārvaldnieks, kas nav klasiska investīciju banka, *BlackRock* ir milzīga ietekme šajā tirgū. Caur savu *Real Employment* un alternatīvo aktīvu platformu viņi pērk lielus infrastruktūras objektus un lauksaimniecības platības. *BlackRock* aktīvi virza prasību, lai uzņēmumi, kuros tie investē, ziņotu par savu atkarību un ietekmi uz dabas kapitālu pēc *TNFD* – “*Uz dabu vērstas finanšu informācijas atklāšanas grupas*” standartiem.

HSBC, sadarbībā ar *Pollination - HSBC Asset Management Joint Venture* ir Lielbritānijas banku milzis, kas apvienoja spēkus ar dabas kapitāla konsultāciju uzņēmumu *Pollination*, izveidojot *Climate Asset Management*. Šis specializētais pārvaldnieks mērķtiecīgi veido fondus, kas investē tikai un vienīgi reālos dabas kapitāla projektos – mežos, reģeneratīvajā lauksaimniecībā un ainavu atjaunošanā visā pasaulē.

**Duglasa egle (Pseudotsuga menziesii) - par spīti nosaukumam, tā nav egle, bet gan atsevišķas dzimtas koks. Ziemeļamerikas rietumu piekrastē tie ir vieni no varenākajiem un garākajiem skujkokiem, kas var sasniegt pat 100 metru augstumu. Kokrūpniecībā Duglasa egle ir ārkārtīgi augstvērtīga, pateicoties tās izturīgajai, blīvajai koksnei, ko plaši izmanto būvniecībā un konstrukcijās.*

***Rietumu hemlokegle (Tsuga heterophylla) ir liela izmēra, ēncietīgs skujkoks, kas ir viena no dominējošajām sugām Klusā okeāna ziemeļrietumu mitros mežos. Tās koksne ir mīkstāka nekā Duglasa eglei, taču tai ir vienmērīga tekstūra, un to plaši izmanto vispārējā būvniecībā, apdarē un papīra celulozes ražošanā.*

Avoti: ASV un Eiropas Savienības ekonomikas un investīciju informācijas vietnes